

**SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUMA ALIŞKANLIĞINA
YÖNELİK TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE
İNCELENMESİ**

**ANALYZING PRE-SERVICE CLASSROOM TEACHER
CANDIDATES' ATTITUDES TOWARDS READING HABIT
ACCORDING TO SOME VARIABLES**

Muamber YILMAZ*
Nurtaç BENLİ**

ÖZET

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının cinsiyete, öğretim türüne ve sınıf düzeyine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki 400 sınıf öğretmeni adayı üzerinde yapılmıştır. Verilerin toplanmasında okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, t testi ve oneway anova kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu, öğretim türü ve sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Sınıf öğretmeni, okuma alışkanlığı, tutum, eğitim fakültesi.

ABSTRACT

This study aims to investigate class teacher candidates' attitudes towards reading habit according to some variables, such as, gender, type of education and grade level. The study was carried out on 400 class teacher candidates in Faculty of education in Mustafa Kemal University. For obtaining data, attitude scale of reading habit was used. Mean, Standard deviation, t-test oneway anova were used in analyzing data. The study revealed that there was a significant difference according to gender in attitudes of class teacher candidates towards reading habits, however, there was not a significant difference according to type of education and grade level.

Key words: Pre-service class teacher, reading habit, attitude, educational faculty.

* Yrd. Doç. Dr. Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı. muammeryilmaz66@gmail.com

** Yüksek Lisans Öğrencisi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı. nurtac_benli@hotmail.com

1. GİRİŞ

İnsanın doğasında yer alan merak duygusu, onu sürekli araştırmaya ve keşfetmeye yöneltmiştir. Kişinin etrafındaki olayları keşfetmesinde ve eski bilgilerine yeni bilgiler katmasında okuma her zaman önemli bir yer tutmuştur. İçerisinde yaşanılan çağa ayak uydurmada da okuma vazgeçilmez bir araç durumundadır. Çünkü okuma öğrenmenin temelini teşkil etmektedir.

Okuma, yazar ve okuyucu arasında etkili bir iletişime dayanan anlam oluşturma süreci olarak tanımlanmaktadır (Akyol, 2006, s.29). Okumanın insan için kişisel ve toplumsal olarak birçok faydası olduğu bilinen bir gerçektir. Okumanın bireyin kendini zihinsel olarak geliştirmesi, hayatına zenginlikler katması ve bakış açısını değiştirmesi gibi kişisel faydalarının yanı sıra topluma uyum sağlamasında, daha iyi ilişkiler kurarak sosyal yaşamın bir parçası olmasında ve yaşadığı ülkenin vatandaşı olarak sorumluluklarını yerine getirmesinde de faydası büyüktür (Korkmaz, 2008, s.71). Bunun için okumanın kişide alışkanlık hâline gelmesi gerekir.

Türk Dil sözlüğüne göre alışkanlık; bir şeye alışmış olma durumu, iç ve dış etkilerle davranışların tekrarlanması sonucu gerçekleşen şartlanmış davranış olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan hareketle bir işin alışkanlık olabilmesi için bireyin gereksinim duyması ve ihtiyacı olduğunu hissetmesi gerekir. Okuma ne zaman gereksinim olarak hissedilirse işte o zaman alışkanlık hâline gelmiştir denilebilir. Okuma alışkanlığı; bireyin okumayı bir gereksinim olarak algılaması, bunu yaşadığı sürece düzenli bir şekilde ve eleştirici bir gözle bakarak gerçekleştirmesi olarak tanımlanabilir (Bınarbaşı, 2006, s.13).

Okuma alışkanlığını kazanmada kuşkusuz en önemli etken öğretmendir. Çünkü birey okuma edimini ilköğretim yıllarında sınıf öğretmeninden almaktadır. Çocuğun okumaya karşı tutumu bu yıllar da şekillenmektedir. Çocuk bu alışkanlığı okul yıllarında kazanırsa ileriye yönelik sıkıntı olmayacaktır. Dolayısı ile çocuklara okuma alışkanlığını kazandırmada sınıf öğretmenlerine büyük görev düşmektedir (Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu 2003, s.150).

Çocukların okumaya karşı tutumları üzerinde öğretmenlerin etkili olduğu belirtilmektedir. (Tompkins, 1997, s.21; Garret, 2002, s.46). Bu nedenle okuma eğitimi veren sınıf öğretmenlerinin okuma alışkanlığına sahip olmaları gerekmektedir.

Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine yapılan çalışmalarda adayların okuma alışkanlıklarının yeterli düzeyde olmadığı görülmüş-

tür. Yılmaz (2006) tarafından Çanakkale 18 Mart Üniversitesinde yapılan araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıklarının yeterince gelişmediği, bu durumu etkileyen etmenlerin ise ailenin okuma alışkanlığı durumu, bireyin öğrenim yaşantıları, ekonomik nedenler, televizyon ve internetin sık kullanımı olduğu belirtilmiştir.

Odabaş ve arkadaşları (2008) tarafından Ankara Üniversitesi Fen ve Sosyal Bilimler öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada kız öğrencilerin erkeklere göre okumaya daha fazla zaman ayırdıkları bulunmuştur. Bununla beraber öğrencilerin çalışma yoğunluğunun ve ekonomik sorunlarının okumalarını engelleyen sebepler olduğu belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilerin öğrenimlerinin son yıllarında ilk yıllarına göre daha fazla okuma eğilimleri olduğu ama bu oranın üniversite öğrencisi için olması gerekenden az olduğu ifade edilmiştir.

Kolaç (2007) tarafından Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesinde sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan 4. sınıf öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının çoğunun kitap okumaya karşı olumlu tutum içinde oldukları görülmüştür. Ancak sınıf öğretmeni adaylarının okumaya yeterli zaman ayıramadıkları ve kitap okuma noktasında kendilerini yeterli görmedikleri belirtilmiştir. Öğretmen adaylarının istedikleri sıklıkta kitap okuyamadıkları, okumalarını derslerin, sınavların, ödevlerin ve KPSS'nin olumsuz etkilediği ifade edilmiştir.

Çağımız bilgi çağıdır. Bu çağda yetişecek bireylerin bilgiyi araştıran, keşfeden, keşfettiği bilgiyi ürüne dönüştüren özelliklere sahip olması beklenmektedir. Bireyleri yetiştirecek öğretmenler olduğuna göre ilk önce öğretmenlerin bu niteliklere sahip olması gerekmektedir.

Yapılan birçok araştırmada özellikle sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına sahip olmadığı ifade edilmektedir. Bu çalışmada ise sınıf öğretmenliği bilim dalında okuyan öğretmen adaylarının okumaya yönelik tutumlarına etki eden faktörler incelenmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesidir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumları cinsiyete göre değişmekte midir?

2. Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumları öğretim türüne (birinci öğretim/ikinci öğretim) göre değişmekte midir?
3. Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumları sınıf düzeyine göre değişmekte midir?

2. YÖNTEM

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli; var olan bir durumu, araştırmaya konu olan olayı, bireyi ya da nesneyi kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma modelidir. Araştırmacı bu modelde var olan durumu herhangi bir şekilde değiştirme ya da etkileme çabasına girmez. Önemli olan öğrenilmek istenilen şeyin uygun bir biçimde gözlenmesidir (Karasar, 2007, s.77).

2.1 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2008–2009 öğretim yılı bahar yarıyılında Mustafa Kemal Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim göre sınıf öğretmeni adayları (toplam 1000 kişi) oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalının 1., 2., 3 ve 4. sınıfında öğrenim gören I. Öğretimden 217 ve II. Öğretimden 183 olmak üzere toplam 400 öğrenci oluşturmaktadır.

2.2 Veri Toplama Araçları

Araştırmanın amacına uygun olarak 25 sorudan oluşan 5’li likert tipi bir tutum ölçeği hazırlanmıştır. Hazırlanan tutum ölçeği uzman görüşleri doğrultusunda düzeltilmiştir. Bu doğrultuda ölçekte yer alan 3 madde çıkarılmıştır. Kalan 22 soruluk tutum ölçeği 80 kişilik öğrenci grubuna deneme amaçlı uygulanmıştır. Elde edilen verilerin faktör analizi yapılmış, faktör yük değeri 0.45’in altında olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Çünkü faktör analizi sonuçlarının değerlendirilmesinde ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerlerinin 0.45 veya daha yüksek olması önerilmektedir (Kerlinger, 1973, s.461). Faktör analizi sonucunda, faktör yük değeri 0.45’in altında olan 5, 6, 7, 10 ve 16. maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Örneklem ve verilerin faktör analizine uygunluğu KMO ve Bartlett testleriyle belirlenmiştir. Ölçeğin yapılan analizinde KMO katsayısı .91 ve Bartlett testi anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=2672,486$, $df=231$, $p=.000<.001$). Ölçeğin güveni-

lirliği hesaplanmış ve Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.88 bulunmuştur.

2.3 Verilerin Toplanması ve Analizi

Son şekli verilen 17 maddelik tutum ölçeği 400 kişilik örneklem grubuna uygulanmıştır.

Madde sınırlılıkları:

Tamamen katılıyorum	4,20 – 5,00
Katılıyorum	3,40 – 4,19
Kararsızım	2,60 – 3,39
Katılmıyorum	1,80 - 2,59
Hiç katılmıyorum	1,00 – 1,79

Araştırmanın amaçları doğrultusunda toplanan verilerin analizinde istatistiksel işlemlerden frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, t testi ve oneway anova kullanılmıştır.

3. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda toplanan verilere dayalı bulgular üzerinde durulmuştur. Elde edilen bulgular tablolar hâlinde gösterilmiştir.

Tablo 1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Genel Tutumları

	N	Minimum	Maximum	\bar{X}	S
Ortalama	400	1,00	5,00	3,14	,71

Tablo 1’de görüldüğü gibi sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik genel tutumları 1,00 ile 5,00 arasında değişmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının tutum puanlarının aritmetik ortalamasının 3,14 olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının aldıkları genel tutum puanı ($\bar{X}=3,14$) tutum seçeneklerinden kararsızım seçeneği arasında yer almaktadır. Buna göre sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarında kararsız oldukları söylenebilir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıflara ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Öğrenci	1 sınıf	2 sınıf	3 sınıf	4 sınıf	Toplam
Erkek	54	46	43	57	200
Kız	46	54	57	43	200
Toplam	100	100	100	100	400

Tablo 3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumları Cinsiyete Göre t- Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	p
Erkek	200	50,135	12,007	5,535	,000*
Kız	200	56,650	11,530		

*p<.01

Tablo 3' de görüldüğü gibi sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlılığına yönelik tutumlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(400)}= 5,535$, $p<.01$). Kız öğretmen adaylarının okuma alışkanlılığına yönelik tutumlarının ($\bar{X}=56,65$), erkek öğretmen adaylarının okuma alışkanlılığına yönelik tutumlarına göre ($\bar{X}=50,13$) daha olumlu olduğu bulunmuştur. Kız çocuklarının, erkeklerden daha önce konuştuğunu yönünde araştırmalara rastlanmaktadır. Erken konuşmak, dil gelişimine, gelişmiş dil ise okumaya olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Tabii okumanın alışkanlık hâline gelmesi için bu yeterli değildir. Okumanın alışkanlık hâline gelmesinde ailenin, öğretmenin, öğretim sürecinin, çok kitap okumanın payı büyüktür. Ancak cinsiyet faktörünün kişinin okuma alışkanlığına çok zayıf da olsa etki ettiği söylenebilir. Cinsiyet faktörünü Akyol (2005), okumaya hazır oluşla ilgili faktörlerden en zayıf faktör olarak ifade etmektedir.

Tablo 4. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Öğretim Türüne Göre t Testi Sonuçları

Öğretim Türü	N	\bar{X}	S	t	p
1. Öğretim	217	53,7834	12,34812	0,697	,486*
2. Öğretim	183	52,9290	12,04116		

*p<.05

Tablo 4'te görüldüğü gibi sınıf öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları öğretim türüne göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($t_{(400)} = 0,69$, $p > .05$). Sınıf öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının I. öğretim türü ($\bar{X} = 53.78$) ile II. öğretim türü ($\bar{X} = 52.92$) arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı ifade edilebilir.

Tablo 5. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Sınıf Düzeyine Göre Oneway Anova Sonuçları

Gruplar	N	\bar{X}	S	F	p
1.Sınıf	100	53,1500	11,94463	,305	,822*
2. Sınıf	100	52,5500	11,15671		
3. Sınıf	100	53,8600	13,36588		
4. Sınıf	100	54,0100	12,36033		
Toplam	400	53,3925	12,20084		

*p<.05

Tablo 5 incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($F_{(2-398)} = 0,305$, $p > .05$).

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumları üzerine yapılan araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

4.1 Cinsiyet Değişkenine Göre

Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın kız öğretmen adayları lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç daha önceki araştırmalarla paralellik göstermektedir.

Gömleksiz (2003), Saracaloğlu ve arkadaşları (2003), Saracaloğlu ve arkadaşları (2006) Yalınkılıç (2007), Özbay ve arkadaşları (2008) ve Arslantürk (2008) tarafından eğitim fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalarda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kitap okuma alışkanlıklarının daha fazla olduğu belirtilmiştir.

4.2 Öğretim Türü Değişkenine Göre

Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının öğretim türüne değişmediği tespit edilmiştir. Bu durum I. öğretim öğrencileri ile II. öğretim öğrencilerinin okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının birbirine benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir. Elde edilen bu sonuçta önceki araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Aslantürk (2008), Özbay ve arkadaşları (2008) tarafından yapılan araştırmada ise eğitim fakültesi öğrencilerinin kitap okumaya karşı tutumlarının öğretim türü göre değişmediği tespit etmiştir.

4.3 Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre

Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının sınıf düzeyine göre değişmediği söylenebilir. Elde edilen bu sonuçta önceki alışmalardan elde edilen sonuçları destekleyici durumdadır.

Özbay ve arkadaşları (2008) Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada okumaya karşı tutumların sınıf düzeyine göre değişmediğini ifade etmişlerdir.

Sağlam ve arkadaşlarının (2008) Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesine devam eden sınıf öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada; öğ-

rencilerin okuma alışkanlığı düzeylerinin sınıf düzeyi değişkenliğine göre farklılaşmadığı tespit etmiştir.

Okuma davranışının alışkanlık hâline gelmesinde hem aileye hem de sınıf öğretmenlerine büyük sorumluluk düşmektedir. Kitap okuma alışkanlığının kazanıldığı ilk yer ailedir. Ebeveynlerin çok küçük yaşlardan itibaren çocuklarına kitap okumaları, okuduktan sonra okunan metnin konusunda beraber konuşmaları, evde okuma materyalleri bulundurmaları, okuma konusunda çocuklarına model olmaları gibi faaliyetler çocuğun okumaya karşı olumlu tutuma geliştirmesine neden olabilir. Okumaya karşı olumlu bir tutumla okula başlayan çocuk elbette daha kolay okuma alışkanlığı kazanabilecektir. Okulda ise öğretmenin okumayla ilgili yapmış olduğu etkinlikler çocuğun okumayı alışkanlık hâline getirmesinde oldukça önemlidir. Öğretmenin çocuğun okumayı öğrenmesinden itibaren seviyesine uygun kitaplar verip okumalarını takip etmesi, Türkçe derslerinde okuma saatleri düzenlemesi, okumanın yararları konusunda çocuğu motive etmesi gibi etkinlikler, çocuğun okuma alışkanlığı kazanmasına yardımcı olabilir.

4.4 Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

1. Okuma alışkanlığının kazanılması ailede başlamakta ve okulda devam etmektedir. Okumanın alışkanlık hâline gelmesinde ailelerin ve öğretmenlerin sorumluluklarına yönelik seminerler verilebilir.
2. Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığı kazanmalarına yardım etmek amacıyla Eğitim fakülteleri tarafından her yıl ödüllü kitap okuma etkinlikleri düzenlenebilir.
3. Öğretmen adaylarına hızlı okuma ve okuduğunu anlama seminerleri verilebilir.
4. Okuma alışkanlığı kazandırmaya yönelik Eğitim fakülteleri bünyesinde öğretmen adaylarının ilgi ve ihtiyaçlarına cevap veren kitapların yer aldığı bir fakülte kütüphanesi oluşturulabilir.
5. Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı öğretim programına okumayla ilgili seçmeli dersler konulabilir.

5. KAYNAKLAR

- Akyol, H. (2005). Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Akyol, H. (2008). Türkçe Öğretim Yöntemleri. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Aslantürk, E. (2008). Sınıf Öğretmenlerinin ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma İlgisi ve Alışkanlıklarının Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Bınarbaşı, F. (2006). Üniversite Öğrencilerinin Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıklarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tez, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Garrett, J. E. (2002). Enhancing The Attitudes of Children Toward Reading: Implications for Teachers and Principals. Reading Improvement, 39, (1), 21-24.
- Gömlüksiz, M. N. (2004b). Geleceğin Öğretmenlerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi, 1, 1–21.
- Karasar, N. (2007). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kerlinger, F. N. (1973). Foundation of Behavioral Research (Second Edition). New York: Holt, Rinehart and Winston
- Kolaç, E. (2007). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuyucu Profilleri. VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, s.1-21.
- Korkmaz, B. (2008). Okuma Öğretimi, (Ed: Atilla Tazebay, ve Süleyman Çelenk), Türkçe Öğretimi. Ankara: Maya Akademik Yayın Dağıtım, s. 70-127.
- Odabaş, H., Odabaş, Z., Polat, C. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği. Bilgi Dünyası Dergisi, 9(2), 431-465.
- Özbay, M., Bağcı, H., Uyar, Y. (2008). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15, 117-136.
- Sağlam, M., Suna, Ç., Çengelci, T. (2008). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıklarını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüş ve Öneriler. Milli Eğitim Dergisi, 178, 8-23.
- Saracaloğlu, A. S., Bozkurt, N., Serin, O. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Okuma İlgileri ve Alışkanlıklarını Etkileyen Faktörler. Eğitim Araştırmaları Dergisi, 4, (12),149–150.
- Saracaloğlu, A.S., Yenice, N., Karasakaloğlu, N. (2006). Öğretmen Adaylarının İletişim ve Problem Çözme Becerileri İle Okuma İlgisi ve Alışkanlıkları Arasındaki İlişki. III. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, s. 1–23.

-
- Suna, C. (2006). İlköğretim Öğrencilerinin Okuma İlgi ve Alışkanlıklarının Analitik Olarak İncelenmesi ve Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(3), 461-486.
- Tompkins, G. E. (1997). Literacy for The 21th Century. A Balanced Approach. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Topçu, Y. E. (2007). İlköğretim 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları. Milli Eğitim Dergisi, 176, 36-57.
- Yalınkılıç, K. (2007). Türkçe Öğretmen Adaylarının Okumaya İlişkin Tutum ve Görüşleri. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1, 225-241.
- Yılmaz, Z. A. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığı. İlköğretim Online Dergisi, 5, 1-6.

* * * *